

Petrus «1»

«Rosul Petrus yazoqan birinqi məktup»

¹ Əysa Məsihning rosuli boloqan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya wə Bitiniyə ölkiliridə tarqaq yaxawatqan musapir bəndilərgə salam. □ ■ ² Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh tərpidin pak-mukəddəs kilinglar. Buningdin məxsət, silərninq Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar wə kəning üstunglarqə sepilixi üqündur.

□ **1:1 «Əysa Məsihning rosuli boloqan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya wə Bitiniyə ölkiliridə tarqaq yaxawatqan musapir bəndilərgə salam»** — «tarqaq musapirlar» toqruqluk «Yaqup»tiki «kirix sez»imizni kəring. «Tarqaq musapirlar» — Asuriyəning wə keyinki Babil imperiyəsidin baxlap, Israilning on ikki kəbilisi dunyaning həkəysi bulung-puqqaqlirioqə tarkilip kətkənidi. Pələstinqə kaytip kəlməy, qət yərlərdə qaloqan Yəhudiylar «tarqaq musapirlar» (grek tilida «diaspora») dəp atilatti. Lekin muxu yərdə «tarqaq yaxawatqan musapir bəndilər» kəqmə mənidə ixl-tilidu, xundakla həttə tiloqə elinoqan jaylarda turuwatqan barlik etiqadqilarni kərsitidu, dəp qaraymiz (2:10ni kəring). «Tarqaq yaxawatqan musapir bəndilər» bizningqə: (1) etiqadqilar bu dunyada həkəqətən musapir salahiyitidə yaxaydu. Ular yurtimiz muxu yərdə əməs, jənnəttə bolidu, dəp bilidu; (2) etiqadqilar yər yuzidiki yurtlarning kəpinqisidə kəp sanlikni təxkil kilmaydu, bəlki tarqaq «kiqik bir pada»dək yaxawatidu, degənni kərsitidu. «Kirix sez»imiznimu kəring. ■ **1:1** Yaq. 1:1.

Mehir-xəpkət wə hatirjəmlək silərgə həssiləp ata
qilinəy! □ ■

Həyatlik ümidi

³ Əzining zor rəhimdilliki bilən, Əysa Məsihning
өлümdin tirilixi arkilik bizni yengidin tuqdurup,
ölməs ümidkə nesiwə kıləqan Rəbbimiz Əysa
Məsihning Huda'Atisioğa mubarək-mədhiyilər
okuloəy! ■ ⁴ Demək, silər üqün qiriməs,
daqsiz wə solmas miras ərxlərdə saklanmaqta. ■
⁵ Ahir zamanda axkarilinixkə təyyarlanəqan ni-
jat üqün, silər etikadinglar bilən Hudaning
kudriti arkilik qoşdalmaktisilər. ⁶ Silər bu
nijattin zor xadlinisilər — gərgə hazır zərür
tepiloqanda siləning hərhil sinaklar tüpəylidin
kışka waqit azab-okubət qekixinglarəğa toəra
kəlsimu. ■ ⁷ Altun həman yokilip ketidioqan
nərsə bolsimu, sapliki ot bilən sinilidu. Xun-
ingəğa ohxax altundin tolimu kimmətlik boləqan
etikadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən

□ **1:2** «*Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip,
Roh tərpidin pak-muqəddəs qilindinglar*» — «Roh» muxu
yərdə Hudaning Muqəddəs Rohini kərsitidu. «**Buningdin
məqsət, siləning Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar
wə kəning üstünglarəğa sepilixi üqündur**» — «Əysa
Məsihning kəning üstünglarəğa sepilixi»: — demək, Əysa
Məsihning qeni «Təwrat dəwri»diki kurbanlıqlarning kənidək,
adəmning bədini üstigə əməs, bəlki etikad kıləuqılarning
wijdan-kəlbigə sepilidu, xuning bilən gunahlıridin pak bolidu
(«Yəx.» 52:15 wə izahətini, «Ibr.» 9:13, 12:24ni kəring). ■ **1:2**
Rim. 1:7; 1Kor. 1:3; Gal. 1:3; Əf. 1:2; 2Pet. 1:2; Yəh. 2. ■ **1:3**
Rim. 6:23; 1Kor. 15:20; 2Kor. 1:3; Əf. 1:3; Yaq. 1:18. ■ **1:4**
Kol. 1:5; 2Tim. 1:12. ■ **1:6** Rim. 5:3; Ibr. 10:37; 1Pet. 5:10;
Yaq. 1:2.

u Əysa Məsih *kayta* axkarilanoqan waqtida mədhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərmət kəltüridu.

□ ■

⁸ Əysa Məsihni ilgiri kərüp bakmioqan bol-sanglarmu, Uni sөyüp kəldinglar; wə hazirmu Uni kərməysilər, ləkin Uningoqə yənila etikət kəlip kəlbinglar ipadiligüsiz xan-xərəpkə toloqan huxallıq bilən yayraydu. ■ ⁹ Xuning bilən silər etikədinglarning nixani, yəni jeninglarning ni-

---

□ **1:7** «**Altun haman yokilip ketidioqan nərsə bolsimu, saplıki ot bilən sinilidu. Xuningoqə ohxax altundin tolimu qimmətlik boləqan etikədinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məsih kayta axkarilanoqan waqtida mədhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərmət kəltüridu**» — oqurmənlərgə ayanki, altunning saplıki yaki həkikiy ikənliki ot bilən ispatlinidu. Huda etikədimizning həkikiy yaki həkikiy əməslikini bilidu, əlwəttə, ləkin Əzining xan-xəripə həmdə bizni bu jəhəttə hatirjəm kəlix üqün bizni hərhil sinəqləroqə uqritidu. Muəllip muxu sinəqlar toqruluk eytqan bolsimu, ularning etikədidin guman kəloqan əməs, əksiqə 8-ayəttə ularning etikədioqə ixənqini bildürüp, dərwxə həkikiy, sap ikənlikini enik kərsitidu. «Etikədinglar... mədhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərmət kəltüridu» — muəllip muxu yərdə bu «mədhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərmət» kingə bolidioqanlıkini oquq kərsətməydu. Bizningqə etikədimiz sinilixi arkiplik «mədhiyə, xan-xərəp wə izzət-hərmət»ni həm Rəb Əzigə həm bizlərgimu kəltüridu. Qünki etikədimiz sinəktin etküzülsə, bu Hudaning xapaiti həm küq-kudritidinla bolidu, xundakla buning arkiplik uning xapaiti həm kudriti roxən bolidu wə Hudaning uluqluqioqə ispat bolidu (5-ayətni kərüng). ■ **1:7** Yəx. 48:10; 1Kor. 3:13; Yəq. 1:3; 1Pet. 4:12. ■ **1:8** Yh. 20:29.

jatioqa muyəssər boluwatisilər. □ 10 Silərgə ata qilinıqan bu mehır-xəpkətıni aldın eytkan *ilgiriki* pəyoqəmbərlər bu nijat-kutkuzulux toqrisida təpsiliy izdəngən, uni qūxinixkə tirixkanıdı. ■

11 Ularıda bolıqan Məsihning Rohı ularıqə Məsih kəlgüsidə tartıdıqan azab-oqubətlər wə bulardın keyinki kelıdıqan xan-xərəplər toqrisida aldın'ala məlumat berip bexarət kəltürginidə, ular bu ixlarning kəndəq yol bilən wə qaysi zamanda yüz berıdıqanlıqı üstidə izdəngən.

□ ■ 12 Xuning bilən ularıqə bu ixlarnı aldın eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlki siləarning hizmitinglarda bolıqan, dəp ayan qilinıqan.

□ **1:9 «Xuning bilən silər etikədinglarning nıxanı, yəni jeninglarning nijatioqa muyəssər boluwatisilər»** — muxu ayəttin enik kərgili bolıduki, nijatning həzir nətijisi həm mewisi bar həmdə kəlgüsidə (5-ayəttə) Məsih qayta kəlgəndə tehimu mukəmməllixidu (nijatning kəlgüsidiki bəht-bərikətliri bolsa gunahning hərəkəndəq təsiridin azad bolux, yengı təndə boluxni əz iqiğə alıdu). Muxu yərdə «jeninglarning nijati» bəlkim adəmning iqki dunyasini kərsitidu, demək, adəmning oy-pikir, həssiyatlıri wə mijəzining gunahning təsiridin azad boluxini kərsitidu. ■ **1:10** Yar. 49:10; Dan. 2:44; Həq. 2:8; Zək. 6:12.

□ **1:11 «Ularıda bolıqan Məsihning rohi ularıqə Məsih kəlgüsidə tartıdıqan azab-oqubətlər wə bulardın keyinki kelıdıqan xan-xərəplər toqrisida aldın'ala məlumat berip bexarət kəltürginidə, ular bu ixlarning kəndəq yol bilən wə qaysi zamanda yüz berıdıqanlıqı üstidə izdəngən»** — «kəndəq yol bilən» degənnıng baxkə birhil tərjimisi «kimning wujudıda». Bu ayəttin xu roxənki, Məsih tehi dunyaıqə kəlmigini bilən, Təwrattiki pəyoqəmbərləarning bexarət berixi Uning Rohı arkilik bolıqan; Məsihning Rohı ularıda tursimu, ularning Məsihning kimliki yaki toluq salahiyiti toqruluk həwiri müjməl yaki yoq deyərlik idi. ■ **1:11** Zəb. 22:6; Yəx. 53:3; Dan. 9:24.

Əmdi bügünki kündə bu ixlar ərxtin əwətilgən Mukəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwərnı yətküzgüqilər arkilik silərgə jakarlandi. Hətta pərixtilərmu bu ixlarning tegitəktini səpselip qüxiniwelixka təlpünməktə. □ ■

Pak yaxanglar

¹³ Xunga, zehinliringlarning belini baqlap, özünqlarnı səgək-salmaq tutunglar, ümidinqlarnı Əysa Məsih kayta körüngən künidə silərgə elip kelidiqan bəht-xapaətkə pütünləy baqlanglar. □ ■ ¹⁴ *Hudaning itaətmən pərzəntliri süpitidə, ilgiriki qapillik qaqiliringlardikidək hawayi-həwəslərgə berilmənglar.* ¹⁵ Əksiqə, silərnı qaqiroquqi pak-mukəddəs boləqanqə ohxax barlik yürüturuxinglarda özünqlarnı pak-mukəddəs tutunglar. ■ ¹⁶ Qünki *mukəddəs yazmilarda:* «Pak-mukəddəs bolunglar, qünki Mən pak-mukəddəsturmən» dəp hatiriləngən. ■

□ **1:12** «Xuning bilən ularqə bu ixlarnı aldın eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlki silərnıng hizmitinglarda boləqan, dəp ayan kilinqan» — «bu ixlar» degənlık pəyoqəmbərlər aldın'ala eytkən Məsihning əlümi (azab-oqubətliri) arkilik boləqan barlik nijatlik ixlar, jümlidin «Mukəddəs Rohning küqi bilən» hux həwərnı yətküzüxnı kərsətsə kerək. ■ **1:12** Ros. 2:4; Əf. 3:10. □ **1:13** «ümidinqlarnı Əysa Məsih kayta körüngən künidə silərgə elip kelidiqan bəht-xapaətkə pütünləy baqlanglar» — «pütünləy baqlanglar» degənning baxka hil tərijimisi: «ahiroqə baqlanglar». ■ **1:13** Luqa 12:35; Əf. 6:14. ■ **1:15** Luqa 1:75. ■ **1:16** Law. 11:44,45; 19:2; 20:7.

17 Silər dua qılōjininglarda kixilərninğ hər birininğ ix-hərikitigə qarap yüz-hatirə qılmay Soraq Qılōjuqini «Ata» dəp qaqiridikənsilər, undağta bu dunyada musapir bolup yaxawatқан waqtinglarni *Uning* qorkunqida etküzünqlar. ■ 18 Qünki silərgə məlumki, silər ata-bowiliringlar tərripidin silərgə qaldurulōğan əhmiyətsiz turmuxning *qulluqidin* azad boldunqlar. Bu, qimmitini haman yokitidioğan altun yaki kümüxtək nərsilərninğ təlimi bilən bolōğan əməs, □ ■ 19 bəlki qimmətlik keni bilən, yəni kəm-kütisiz wə daoşsiz qoza kəbi Məsihning qimmətlik kənininğ bədiligə kəldi. ■ 20 U dər wə kə dunya apiridə qilinixtin ilğirila *Huda tərripidin* xu süpitidə tonulōğan, həzir U zamanlarning muxu ahirki waqitlirida silər üqün *bu dunyaoğa əwətilip* axkara qilindi. □ ■ 21 Silər Uning arkilik Uni əlümdin tirildürüp, Uningoğa xan-xərəp bərgən Hudağa etikəd qiliwatisilər. Hudaning *xuni qilojini* etikədinglar wə ümidinğlar Əzigə baqlansun üqündur.■

■ **1:17** Qan. 10:17; 2Tar. 19:7; Ayup 34:19; Ros. 10:34; Rim. 2:11; Gal. 2:6; Əf. 6:9; Kol. 3:25. □ **1:18** «**haman qimmitini yokitidioğan altun yaki kümüxtək nərsilər**» — grek tilida «haman qiriydioğan altun yaki kümüxtək nərsilər». ■ **1:18** 1Kor. 6:20; 7:23. ■ **1:19** Ros. 20:28; Ibr. 9:12; Wəh. 1:5. □ **1:20** «**U zamanlarning muxu ahirki waqitlirida silər üqün bu dunyaoğa əwətilip axkara qilindi**» — «zamanlarning muxu ahirki waqitliri» degənlik Əysa Məsihning birinçi qetim bu dunyaoğa kelixidin tartip, ikkinçi qetim kelixigiqə bolōğan waqit, yəni «Injil dəwri»ni kərsitidu. ■ **1:20** Rim. 16:25; Əf. 1:9; 3:9; Kol. 1:26; 2Tim. 1:9; Tit. 1:2. ■ **1:21** Ros. 2:33; Fil. 2:9.

22 Silər həqiqətə itaət qılqanlığınızların qəlblinglarnı paklap, qerindaxlarnı səyidioqan sahtisiz mehir-muqəbbətə kirixtinglar; xunga, bir-biringlarnı qin qəlblinglarnın qızoqin səyüqlar. ■ 23 Qünki silər yengiwaxtin tuoquldunglar — bu qirip ketidioqan uruq arqilik əməs, bəlki qirimas uruq, yəni Hudaning qayatiy kükqə igə wə mənqqü turidioqan səz-kalami arqilik boldi. □ ■ 24 Qünki *huddi muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək*:

«Barlıq ət igiliri ot-qəptur, halas, Ulnrning barlıq xan-xəripi daladiki qülgə ohxax; Ot-qəp solixidu, qül hazan bolidu,■

25 Birəq Rəbning səz-kalami mənqqüqə turidu!»

Silərgə yətküzülgən hux həwərdə jakarlanoqan səz-kalam dəl xudur.□

■ 1:22 Rim. 12:10; Əf. 4:3; İbr. 13:1; 1Pet. 2:17.

□ 1:23 «Qünki silər yengiwaxtin tuoquldunglar — bu qirip ketidioqan uruq arqilik əməs, bəlki qirimas uruq, yəni Hudaning qayatiy kükqə igə wə mənqqü turidioqan səz-kalami arqilik boldi» — muxu yərdə «qirip ketidioqan uruq» degənninq mənisi bəlkim «qaman əlüp ketidioqan insanlar (qirip ketidioqan ət igiliri)»ni kərsitixi mumkin — demək, həcqm etiqədqi boləqan ata-anisidin yaki məlum milləttin (məsilən, Yəhudiylərdin) tuoquloqanlıqi bilən yengi qayətqə erixməydu. Hər adəm əzi etiqəd bilən «qayta (yengidin) tuoquluxi» kerəktur.

■ 1:23 Yəq. 1:18; 1Yuqə. 3:9.

■ 1:24 Yəx. 40:6-8; 1Kor.

7:31; Yəq. 1:10; 4:14; 1Yuqə. 2:17.

□ 1:25 «Barlıq ət igiliri

ot-qəptur, halas, ularning barlıq xan-xəripi daladiki qülgə ohxax; ot-qəp solixidu, qül hazan bolidu, birəq Rəbning səz-kalami mənqqüqə turidu!» — bu səzlər «Yəx.» 40:6, 8 (LXX)tin nəqil kəltürülgən.

2

¹ Xuning üqün silər barliq rəzillik, barliq məkkarlik, sahtipəzlik, həsəthorluk wə həmmə təhməthorluklarni taxlap, ²⁻³ Rəbning mehribanlikini tetip bilgənikənsilər, huddi yengi tuoquloqan bowaklardək bolup *Hudaning səz-kalamidiki sap sütəkə təxna bolunglar*. Buning bilən, silər nijatning *kamalitigə yetip əsisilər*. □ ■

⁴ Əmdi silər Uningoqa, yəni adəmlər tərripidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərripidin tallanoqan wə kədirləngən tirik tax Boloquqining yenioqa kelip □ ■ ⁵ silər özünglarmu tirik taxlar süpitidə bir rohiy ibadəthana kilinixka, Əysa Məsih arkilik Hudani hursən kilidioqan rohiy qurbanliklarni sunidioqan mukəddəs kahin

---

■ **2:1** Mat. 18:3; Rim. 6:4; 1Kor. 14:20; Əf. 4:23; Kol. 3:8; Ibr. 12:1. □ **2:2-3** «**Rəbning mehribanlikini tetip bilgənikənsilər**» — «Zəb.» 34:8. «**huddi yengi tuoquloqan bowaklardək bolup Hudaning səz-kalamidiki sap sütəkə təxna bolunglar**» — «Hudaning səz-kalamidiki sap süt» yaki «rohiy sap süt». «**buning bilən, silər nijatning kamalitigə yetip əsisilər**» — «nijat» toqruluk «kirix səz» wə «koxumqə səz»imizni kəring. ■ **2:2-3** Zəb. 34:8 □ **2:4**

«**Əmdi silər Uningoqa, yəni adəmlər tərripidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərripidin tallanoqan wə kədirləngən tirik tax Boloquqining yenioqa kelip...**» — «tirik tax Boloquqi» Əysa Məsihni kərsitidu, əlwəttə. U Hudaning salmaqçi boluqan ibadəthanisining tirik ul texidur. Barliq etiqadqilar Uning üstigə selinip həmdə Uning bilən baqlinip «Hudaning tirik, künmu-kün əsüwatқан (rohiy) ibadəthanisi» boluxka qurulmaqta. ■ **2:4** Əf. 2:20.

qataridikilər boluxka quruluwatisilər;□ ■
 6 Qünki muqəddəs yazmilarda mundak deyilgən: —

«Mana, tallanoqan, qədirləngən bürjək ul texini Zionqa koydum.
 Uningoqa etikad qiloquqi hərkim hərgiz yərgə qarap qalmaydu».□ ■

7-8 Əmdi etikad qiloquqi boləqan silərgə nisbətən *taxning* qədiri bolidu. Lekin *Uningoqa* etikad qilmaydioqanlaroqa nisbətən U *muqəddəs yazmilarda deyilginidək* boldi: —

«Tamqılar ərziməs dəp taxliwətkən bu tax,
 Burjək ul texi bolup tikləndi!»,
 Wə: — «*Bu tax* kixilərgə putlikaxang tax,
 Adəmni yikididoqan qoram tax bolidu».

□ 2:5 «**silər özünqlarmu tirik taxlar süpitidə bir rohiy ibadəthana kilinixka, Əysa Məsih arkilik Hudani hursən kilidioqan rohiy qurbanliklarni sunidioqan muqəddəs kahin qataridikilər boluxka quruluwatisilər**» — «rohiy qurbanliklar» qoy-kalilardin əməs, bəlki Hudaqa sunoqan rəhmət-mədhüyilər wə hizmitidiki ixlar; xundaqla baxqilaroqa kərsətkən mehır-muqəbbət, həyr-sahawətlik ixlardin bolidu. «Muqəddəs kahinlik qataridikilər» «Lawiyalar»din boləqan kahinlik əməs, yengi əhdigə baqlanoqan rohiy kahinlik tüzümidin bolidu. ■ 2:5 Rim. 12:1; Ibr. 3:6; 12:28; Wəh. 1:6; 5:10. □ 2:6 «**Mana, tallanoqan, qədirləngən bürjək ul texini Zionqa koydum. Uningoqa etikad qiloquqi hərkim hərgiz yərgə qarap qalmaydu**» — «Yəx.» 28:16ni kəring. «Zion» — Qədimki Israilning paytəhti, Yerusalemning yənə bir atilixidur. ■ 2:6 Yəx. 28:16.

Qünki *muxundaq kixilər Hudaning* söz-kalamioğa itaət qılmasliki tüpəylidin putlixip yikilidu; ularning bundak boluxi aldın bekitilgəndür. □ ■

⁹ Lekin silər bolsanglar *Huda tallioğan* bir jəmət, xahanə bir kahinlik, pak-mukəddəs bir əl, xundaqla *Əzigə* alahidə has boləğan bir həlksilər; buning məksiti, silərnı karangoşuluktın *Əzining* tilsimat yoruklukioğa qakiroşuqining pəzilətlirini namayan kixinglardın ibarət. □ ■ ¹⁰ Burun silər bir həlk hesablanmayttinglar, lekin hazır *Hudaning* həlksilər; burun *Hudaning* rəhim-xəpkitigə erixmigənidinglar, lekin hazır erixtinglar. □ ■

□ **2:7-8** «Əmdi etikad kıləuqi boləğan silərgə nisbətən **taxning kədiri holidu**» — yaki, «Bu ul texi etikad kıləğan silərgə nisbətən qimmətliktur». «**Tamqılar ərziməs dəp taxliwətkən bu tax, burjak ul texi bolup tikləndi!**», wə: — «**Bu tax kixilərgə putlikaxang tax, adəmni yikitidioğan qoram tax holidu**» — «Zəb.» 118:22, «Yəx.» 8:14. ■ **2:7-8** Zəb. 118:22; Mat. 21:42; Ros. 4:11; Rim. 9:33; Yəx. 8:14. □ **2:9** «**lekin silər bolsanglar Huda tallioğan bir jəmət, xahanə bir kahinlik, pak-mukəddəs bir əl, xundaqla Əzigə alahidə has boləğan bir həlksilər; buning məksiti, silərnı karangoşuluktın Əzining tilsimat yoruklukioğa qakiroşuqining pəzilətlirini namayan kixinglardın ibarət**» — «Mis.» 19:5-6, 23:22 (LXX), «Yəx.» 43:20-21, «Mal.» 3:17ni kərüng. ■ **2:9** Mis. 19:5; Qan. 7:6; 14:2; 26:18; Əf. 1:14; Wəh. 1:6; 5:10. □ **2:10** «**Burun silər bir həlk hesablanmayttinglar, lekin hazır Hudaning həlksilər; burun Hudaning rəhim-xəpkitigə erixmigənidinglar, lekin hazır erixtinglar**» — «Hox.» 1:6-9, 2:23ni kərüng. ■ **2:10** Hox. 2:1; 2:25; Rim. 9:26.

Hudaning sadıq hizmətkarlırı bolunglar

¹¹ I sөyümlüklirim, silər bu dunyağa musapir wə mehmandursilər, silərdin ətünümənki, roh-kəlbınglar bilən qarxilixidioan ətlinglardiki nəps-xəhwətlərdin özünlarni yırak tutunglar.

□ ■ ¹² Yürüx-turuxunglar etikadsızlar arisida esil-pəzilətlik bolsun. Muxundakı kılqanda, gərqə ular silərgə yamanlıq kılquqılar dəp təhmət kılısimu, dəl təhmət kılqan ixlarda silərnıng yahxi əməlliringlarğa qarap, *Hudaning* ularni *oyqıtip* yoklaydioan

---

□ **2:11** «silərdin ətünümənki, roh-kəlbınglar bilən qarxilixidioan ətlinglardiki nəps-xəhwətlərdin özünlarni yırak tutunglar» — grek tilida «roh-kəlb» muxu yərdə «jan» bilən ipadilinidu. «Ətlinglardiki (yaki pəkət «ətlərdiki») nəps-xəhwətlər» — okurmənlərnıng esidə barki, Injilda «ət» bolsa adəttə «gunahning qoralı», yəni gunah ətlimizni qoral kılıp u arqılık bizni azduridioanlıqı wə baxkuridioanlıqini kərsitidu. «Rimliklarğa»diki «kirix sөz»ni kərüng. ■ **2:11** Rim. 13:14; Gal. 5:16.

künidə uni uluqlixi mumkin. □ ■ 13-14 Xunga Rəbning hərmətidə insanlar arisidiki hər bir həkimiyyətning tüzümigə, məyli əng yukiri mənsəptiki padixahqa bolsun yaki u təyinligən həkukdarlarğa bolsun boysununglar. Qünki bu həkukdarlar *padixah*, tərpidin yaman ix kılöuqılarni jazağa tartix, yahxi ix kılöuqılarni hərmətkə sazawər kılax üqün təyinlängəndur. ■ 15 Qünki Hudaning iradisi xundakki, yahxi əməlliringlar bilən nadan adəmlərninğ orunsiz xikayətlirini tuwakłaxtur. ■ 16 Silər ərkin-azad bolöuninglar bilən, bu ərkinlikinglarni yamanlıq kılaxning bahənsi kılıwalmanglar, bəlki Hudaning kılı süpitidə

□ 2:12 «Yürüx-turuxunglar etiğadsızlar arisida es-il-pəzilətlilik bolsun» — «etiğadsızlar» muxu yərdə «yat əlliklər» yaki «yat əllər» degən söz bilən ipadilinidu. Adəttə bu söz «Yəhüdiy bolmioğan əllər»ni kərsitidu, lekin muxu yərdə kəqmə mənidə ixlitilidu. «**Muxundak kılöqanda, gərgə ular silərgə yamanlıq kılöuqılar dəp təhmət kıl simu, dəl təhmət kılöqan ixlarda silərninğ yahxi əməlliringlarğa qarap, Hudaning ularni oyoğitip yokłaydioğan künidə uni uluqlixi mumkin**» — «Hudaning oyoğitip yokłaydioğan küni» degənlik grek tilida «yokłax küni» degən söz bilən ipadilinidu. Hudaning adəmnı «yokłöqanda» ikki hil nətiğininğ biri bolidu: (1) bəht-bərikət, Huda xapaitini alahidə kərsitip, insanni towa kılaxqa oyoğitidu; (2) Huda adəmninğ gunahlırini jazalaydu. Muxu yərdiki nətiğə yahxi bolöaqça, «oyoğitip yokłax» dəp tərijimə kılduk. ■ 2:12 Mat. 5:16; Luğa 1:68; 19:44; Rim. 12:17; 2Kor. 8:21; Fil. 2:15; Tit. 2:8; 1Pet. 3:16. ■ 2:13-14 Rim. 13:1; Tit. 3:1. ■ 2:15 Tit. 2:8.

bolup, □ ■ 17 Barliq insanlarni hõrmõtlõnglar, *etikadqi* kõiendaxliringlarõqa mehõr-muhõbbõt kõiõsitinglar, Hudadin kõiõkunglar, padixahni hõrmõtlõnglar. □ ■

õysa Mõiõh, sãwr kõiixning õlgisidur

18 Kullar, hojayinliringlarõqa toluq kõiõkung bilõn boysununglar — yaloquz mehõriban wõ hux peil hojayinlarõqila õmõs, bõlki terikkõk

---

□ 2:16 «**Silõr õrkin-azad bolõjininglar bilõn,...**» — bizningqõ, xõbhõsizki, rosul Petrus muxu yõrdõ Rõb õysaning «Mat.» 17:24-27dõ õzigõ eytqan sezlirini õslitidu. «Kõox-umqõ sez»imizni kõiõng. «**bu õrkinlikinglarni yamanlik kõiixning bahõnisi kõiialmanglar**» — grek tilida «bu õrkinlikinglarni yamanlik kõiixning niqabi kõiialmanglar». «**bõlki Hudaning kõiõ sõiõpitidõ bolup...**» — «Hudaning kõiõ» toõqrisida: — oqõrmõnlõrgõ eniõkki, Tõwrat-injil boyiqõ Hudaning kõiõlukida bolux adõmning toluq õrkinliki, õz ihtiyarliõi bilõn bolmisa «Hudaning kõiõlukida bolux» hõsablõnmaydu. Hudaning kõiõlukida bolux insanlarõqa nisbõtõn uluõj imtiyazdin ibarõttur. Qõnki Mõiõh kõiõ yõrlõrdõ «Põrwõrdigarning kõiõ» dõp atilidu (mõiõlõn, «Yõx.» 42:1dõ wõ baxqõ kõiõ yõrlõrdõ). Tõwratta, Yõxaya põiõyõmbõrning kitabidiki «Põrwõrdigarning kõiõ» toõqruõluk bexarõtlõrni kõiõng). ■ 2:16 Yõ. 8:32; Rim. 6:18; Gal. 5:1. □ 2:17 «**Hudadin kõiõkunglar, padixahni hõrmõtlõnglar**» — Hudaning kõiõkungõ bolmisa hõkõmdarlarni hõrmõtlõx põkõt insanlardin kõiõkux bolidu, halas. Mõiõlõn, rosul Petrusning «Ros.» 4:19dõ hatirilõngõn sezlirini kõiõng. ■ 2:17 Mat. 22:21; Rim. 12:10; õf. 4:3; Ibr. 13:1; 1Pet. 1:22; 5:5.

hojayinlaroqimu boysununglar. □ ■ 19 Qünki əgər birsi Huda aldida pak wijdanlik bolux üqün nahək azab-oqubət qəksə həmdə bularoqa səwr-taqət kilsa, bu Hudani hursən kildu. □ ■ 20 Qünki əgər silər gunah ötküzüp, tegixlik uruloqininglarda, uningoa bərdaxlik bərsənglar, buning mahtanoqudək nemisi bar! Lekin yahxi ixlarni kilip azab-oqubət qəksənglar həmdə uningoa bərdaxlik bərsənglar, u Hudani hursən kildu. ■

21 Qünki silər dəl xuningoa qaqirildinglar. Qünki Məsihmu silər üqün azab-oqubət qekip, silərnı Özining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə kaldurdi; ■ 22 «U gunah sadir

---

□ 2:18 «Kullar, hojayinliringlaroqa toluk qorkunq bilən boysununglar» — «kullar» degən söz muxu yərdə həm kullarnı həm öy hizmətkarlırını öz iqigə alidu. «toluk qorkunq bilən boysununglar» — «toluk qorkunq bilən» degən sözlər grek tilida «barlik qorkunq bilən» degən bilən ipdilnidu. Mənisi xübhısızki, kullarning hojayinlırını hərmətlıxidə **Hudadin qorkux**ning türtkisi boluxı kerək. Məsılən, «Kol.» 3:22 wə «Əf.» 6:5-7ni kərüng. ■ 2:18 Əf. 6:5; Kol. 3:22; 1Tim. 6:1; Tit. 2:9.

□ 2:19 «əgər birsi Huda aldida pak wijdanlik bolux üqün nahək azab-oqubət qəksə...» — buning ikki mənisi boluxı mumkin: — (1) bu adəm wijdani arkilik məlum bir ixning Hudaning iradisi ikənlikini bilip, bu yahxi ixka əməl kildu, lekin hojayini yahxi kılöinini qüxənməyla uni jazalaydu; qul bu nahəklikkə səwr-taqət kildu; (2) qul-hizmətkar hizmitini yahxi, puhta kılsimu, hojayin bəribir uningoa qopal muamilə kildu. Qul-hizmətkar qorkunqtin əməs, bəlki Hudani hursən kılilx üqün, Həmmigə Qadirning Əzi bu yaman ixləroqa Əz yahxi məqsətliri bilən yol koyoqanlıqioqa iman kəltürüp, bu yaman muamiligə səwr-taqət kilip qıdap, hojayinini kəqürıwetidu. ■ 2:19 Mat. 5:10. ■ 2:20 1Pet. 3:14; 4:14. ■ 2:21 Yh.

13:15; Fil. 2:5; 1Yuha. 2:6.

qilip bakmioqan, Uning aqzidin heqkandak aldamqilik-yaloqanqilikmu tepilmas». □ ■ 23 U haqarətlənginidə, til qayturmaytti. Azab-okubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qıkarəuqining qolliriqə tapxuratti. □ ■ 24 U Əzi bizning gunahqa nisbətən əlüp, həkkanıylikka nisbətən yaxiximiz üqün yaqəq tüwrüktə gunahlırimizni zimmisigə aldi; silər Uning yariliri bilən xipa taptıqlar. □ ■ 25 Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər, ləkin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəkqisining yeniqə qayıtp

---

□ 2:22 «U gunah sadir qilip bakmioqan, Uning aqzidin heqkandak aldamqilik-yaloqanqilikmu tepilmas» — bu sölzər «Yəx.» 53:9din elinqan. ■ 2:22 Yəx. 53:9; 2Kor. 5:21; 1Yuha. 3:5. □ 2:23 «U haqarətlənginidə, til qayturmaytti. Azab-okubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qıkarəuqining qolliriqə tapxuratti» — Petrusning bu sölzidə «Yəx.» 53:7diki bexarət kəzdə tutulidu. ■ 2:23 Mat. 27:39; Yh. 8:48,49.

□ 2:24 «U Əzi bizning gunahqa nisbətən əlüp, həkkanıylikka nisbətən yaxiximiz üqün yaqəq tüwrüktə gunahlırimizni zimmisigə aldi; silər uning yariliri bilən xipa taptıqlar» — «yaqəq tüwrüktə» (greq tilida «dərəhtə»), «krest»ni kərsitidu, əlwəttə. Muxu yərdə tiləqə elinqan «dərəh» erən baqçisi otturisidiki ikki dərəhni, xundakla Təwrattiki kəp baxqa yərlədə deyilgən «dərəh» toqrisidiki temini oqurmənlərnigə esigə kəltüridu (məsilən, «Mis.» 15:23-26, «Qan.» 21:22-23, «Pənd.» 3:18, 11:30 qatarlıqlar). ■ 2:24 Yəx. 53:4; Mat. 8:17; Rim. 6:11.

kəldinglar. □ ■

3

Ər-ayallıq munasiwət

¹⁻² Xuningoşa ohxax, i ayallar, silər ərliringlaroşa boysununglar. Xundak kilsanglar, hətta səkalamoşa itaət kilmaydioşan ərlər bolsa, öz ayalining bu pəzilitidin təsirlinip, ihlasmənlik bilən ötküzgən pak yürüş-turuxinglaroşa qarap, gəp-səzsizla qayıll kılınıdu. ■ ³ Güzəllikinglar sirtki kərünüxtin, yəni alahidə örüwaləşan qeqinglar wə taqışan altun zibu-zinnətlərdin yaki esil kiyimlərdin bolmisun, ■ ⁴ bəlki «kəlbینگlardiki özünglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləşan qirimas güzəlliktin bolsun; bundak *güzəllik* Hudaning aldidə intayin kimmətliktur. □ ⁵ Qünki burunqi qaoqlarda, Hudaşoşa ümidini baqlışan ihlasmən ayallar dəl muxundak *güzəllik bilən* əzlrini

---

□ **2:25 «Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər...»** — grek tilidə «ketiwattatisilər». «Yəx.» 6:53ni kərüng. **«lekin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəkqisining yenioşa qayıll kəldinglar»** — «jeninglarning padiqisi həm (qoşdaydioşan) yetəkqisi» Rəb Əysə Məsiş, əlwəttə. ■ **2:25** Yəx. 53:6; Əz. 34:6; Luqa 15:4. ■ **3:1-2** Yar. 3:16; 1Kor. 14:34; Əf. 5:22; Kol. 3:18; Tit. 2:5. ■ **3:3** 1Tim. 2:9; Tit. 2:3. □ **3:4 «bəlki «kəlbینگlardiki özünglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləşan qirimas güzəlliktin bolsun»** — «kəlbینگlardiki özünglar» grek tilidə «kəlbidiki iqqi insan» degən söz bilən bildürülıdu.

zinnətləp, ərlirigə itaət qılatti. □ ⁶ Dəl muxundak yolda Sarah İbrahimni «oqjam» dəp atap, uning səzlrigə boysunatti. Silər heqkandak wəswəsilərdin qorkmay ixlarni durus qilsanglar, silərmu Sarahning pərzəntliri boləqan bolisilər. □ ■

⁷ Xuningəqa ohxax, əy ərlər, silərmu ayallir- inglar bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin ajiz bəndilər dəp bilip ularni quxinip yetinglar; silər ular bilən Huda xapaət qiloqan həyatqa ortaq mirashor bolup, ularni hərmət kilinglar. Xundak qilsanglar, dualiringlar tosaloqəqa uqri-

---

□ **3:5 «Hudaqə ümidini baqliqan ihlasmən ayallar»** — «ihlasmən» muxu yərdə «mukəddəs» bilən ipadilini. □ **3:6 «Silər heqkandak wəswəsilərdin qorkmay ixlarni durus qilsanglar, silərmu Sarahning pərzəntliri boləqan bolisilər»** — «heqkandak wəswəsilərdin qorkmay ixlarni durus qilsanglar» degənlikdə təkitləydiqan ix bəlkim, ayallar öz yoldaxlirini hərmətlixini bilən tənq ulardın heqkandak qorkmasliqi, bəlki Hudadinla qorkup, ihlasmən boluxi kerək. Demək, ayallarning durus ixlarni qilixning türtkisi ərliridin qorkux əməs, bəlki Hudaqə ihlasmən boluxtin ibarət boluxi kerək. ■ **3:6** Yar. 18:12.

maydu.□ ■

Həkkaniylik üçün azab qekix

⁸ Ahirida, həmminglar bir niyət bir məqsəttə, bir-biringlaroqa həmdərd bolup, bir-biringlarni qerindaxlarqə səyünglar, iq-baoqri yumxak wə kəmtər bolunglar.□ ■ ⁹ Yamanlikqa yamanlik, ahanətkə ahanət bilən əməs, əksiqə, bəht tiləx bilən jawab kayturunglar. Qünki silər dəl bu ixka qakiriloqansilər; xuning bilən özünglar bəhtkə mirashor bolisilər. ■ ¹⁰ Qünki *mukəddəs yazmilarda yeziloqinidək*: —

«Kimki həyatni səyüp, yahxi kün kərgüqi bolay desə,
Tilini yamanliqtin tartsun,
Ləwliri məkkarliqtin neri bolsun;■

□ **3:7 «Xuningoqa ohxax, əy ərlər, silərmu ayalliringlar bilən turuxta, ularni ayal kixilər bizdin ajiz bəndilər dəp bilip ularni qüxinip yetinglar»** — «ajiz bəndə» grek tilida «ajiz qaqa-kuqa» degən səz bilən ipadilinidu. Rosul Petrusning muxu yərdə həm ərlər həm ayallarmu Hudaning hizmitidə boləqan qorallar yaki əswablar ikənlikini təkitliməqqi. Muxu yərdə «qüxinip yetix» grek tilida «bilix» bilən ipadlinidu. «Yar.» 4:1 wə izahətini kəring. Bu ibarə ərning ayalining əz jinsiy muhəbbitigə boləqan mohtajlikini untumaslikini əz iqigə alidu. **«silər ular bilən Huda xapaət kiləqan həyatka ortaq mirashor bolup, ularni hərmət qilinglar»** — «Huda xapaət kiləqan həyatka mirashor» — grek tilida «həyatning xapaətigə mirashor...». ■ **3:7** Əf. 5:25-33; Kol. 3:19.

□ **3:8 «...iq-baoqri yumxak wə kəmtər bolunglar»** — yaki «... iq-baoqri yumxak wə ədəplik bolunglar». ■ **3:8** Rim. 12:16; 15:5; 1Kor. 1:10; Fil. 2:2; 3:16. ■ **3:9** Law. 19:18; Pənd. 20:22; 24:29; Mat. 5:39; 25:34; Rim. 12:17; 1Kor. 6:7; 1Tes. 5:15; 1Tim. 4:8. ■ **3:10** Zəb. 34:12-16; Yaq. 1:26

11 Yamanliktin özini tartip,
Güzəl əməllərnı kılıp yürsun;
Aman-hatırjəmlıknı ızdəp, unı qoqlap
yürsun. □ ■

12 Qünki Pərwərdıgarnıng kəzi həkkaniylarnıng
üstıdə turıdu,
Unıng kılıkı ularnıng ıltıjalırıoqa oquq turıdu;
Lekin Pərwərdıgarnıng yüzi rəzıllık
yürgüzgüqılərgə qarxi turıdu». □ ■

13 Əgər sılər daim yahxi ıxlarnı kılıxqa
ıntılsənglar, kim sılərgə yamanlık kılar?
□ 14 Lekın hətta həkkaniylik yolıda azab-
okubət qəksənglarmu, ohxaxla bəhtlıksıler!
Lekin ularnıng wəhımsıdın kərkənglar
wə alakzadə bolmanglar; □ ■ 15 bəlki
kəlbınglarda Rəb Məsihnı həmmıdın üstün dəp
bınglar; sılərdə boləqan ümidnıng səwəbını
sorıoqanlaroqa məmin-mulayımlik wə ıhlaslık
bılən jawab berıxkə həmıxə təyyar turunglar.

□ 3:11 «aman-hatırjəmlıknı ızdəp,..» — yaki «həmməylən
bılən ınak ətüxkə tırıxıp,..». ■ 3:11 Zəb. 37:27; Yəx.
1:16; 3Yuha. 11. □ 3:12 «...Qünki Pərwərdıgarnıng
kəzi həkkaniylarnıng üstıdə turıdu, Unıng kılıkı ularnıng
ıltıjalırıoqa oquq turıdu; lekin Pərwərdıgarnıng yüzi
rəzıllık yürgüzgüqılərgə qarxi turıdu» — (10-12-ayət)
«Zəb.» 34:12-16. ■ 3:12 Zəb. 34:12-16 □ 3:13
«Əgər sılər daim yahxi ıxlarnı kılıxqa ıntılsənglar,..»
— bəzi kona kəqürmılərdə «əgər sılər yahxi kıloquqılarnı
ülgə kılsanglar,..» deyılıdu. □ 3:14 «Lekin ularnıng
wəhımsıdın kərkənglar wə alakzadə bolmanglar...» —
«Yəx.» 8:12. ■ 3:14 Yəx. 8:12-13; Yər. 1:8; Mat. 5:10; 1Pet.
2:20; 4:14.

□ ■ 16 Hərdaim wijdaninglarni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlik kılouqılar» dəp təhmət kılouanlar silərninğ Məsihdə bolouan pəzilətlik yürux-turuxunglarni kərup, əzliri kılouan təhmətlərdin hijil bolsun. ■ 17 Qünki Hudaning iradisi xundak bolsa, yaxilik kılouininglar üqün azab-okubət qəksənglar, bu yaman ix kılouininglar tüpəylidin azab-okubət qəkkininglardin əwzəl, *əlwəttə*. 18 Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üqün, yəni Həkkəniy Bolouuqi həkkəniy əməslərninğ dəp, birla ketimlik azab-okubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə öltürülgən bolsimu, lekin rohta

---

□ 3:15 **«bəlki kəlbınglarda Rəb Məsihni həmmidin üstün dəp bilinglar»** — bu sözlər «Yəx.» 8:13də tepilidu. «Rəb Məsihni həmmidin üstün dəp bilinglar» grek tilida «rəbni mukəddəs kılip» degən söz bilən ipadilinidu. Muxu ayəttə «mukəddəs» degən söz «pak» degən adəttiki mənida ixlitilməy, bəlki Rəbning həmmə baxqa zatlardin pütünləy baxkıqə, pütünləy üstün ikənlikini bildüridu. **«silərdə bolouan ümidning səwəbini sorıouanlar»** — «ümid» — mənggülük həyatka baolıouan, əlwəttə. **«silərdə bolouan ümidning səwəbini sorıouanlaroua məmin-mulayimlik wə ihlaslik bilən jawab berixkə həmixə təyyar turunglar»** — «ihlaslik bilən» grek tilida «korkunq bilən» degən söz bilən ipadilinidu. Bizningə bu korkunq: (1) Hudadin bolidu — demək, mən jawab bərginimdə adəmninğ qırayidin yaki uni rənjitixtin korkımaymən, bəlki pəkət Hudadin korkımən, wə (2) jawabimninğ birər jayining həkikəttin ezip ketixidin, gepimining hatalik yeri bolup kəlixidin korkuxmu bar. ■ 3:15 Ayup 1:21; Zəb. 119:46; Ros. 4:8. ■ 3:16 Tit. 2:8; 1Pet. 2:12,15.

janlanduruldi; □ ■ 19 xuning bilən U solap qoyuloqan rohlarning yenioqamuxu rohiy hayatliki bilən berip, *Özining bu oqalibisini jakarlidi.* □ ■ 20 *solap qoyuloqan* bu roqlar burunqi zamanda, yəni Nuh *pəyoqəmbərnin* künliridə, kemə yasiliwatqan məzgildə Huda səwrqanliq bilən *kixilərnin towa qilixini* kütkinidə, Uningoqam itaətsizlik qildi. Pəqət xu kemigə kirgən birqanqisi, yəni jəmiy səkkiz

---

□ **3:18 «yəni Həqkanıy Boloquqi həqkanıy əməslərni dəp, birlə qetimlik azab-oqubət qəkti»** — «Həqkanıy Boloquqi» Məsihnə kərsitidu, əlwəttə. «gərqə U tən jəhəttə öltürölgən bolsimu, ləkin rohta janlanduruldi» — bu əjayib həqikət toqruluk «qoxumqə səz»imizdə tohtilimiz. ■ **3:18** Rim. 5:6; İbr. 9:15,28. □ **3:19 «xuning bilən U solap qoyuloqan roqlarning yenioqamuxu rohiy hayatliki bilən berip, Özining bu oqalibisini jakarlidi»** — «muxu rohiy hayatlik bilən berip...» grek tilida «uningda berip...» bilən ipadilinidu. Əyni grekqə tekistə uning nemini jakarliqini eniq deyilmigən. Biz «Özining oqalibisi»ni qoxup yazduq. Qünki uyoyur tilida «jəkarlax» degən peilning məlum bir tolduroquqisi boluxi kerək, xuningdək Məsih ularoqam ukturoqan həwərnin məzmuni qoqum Özining bayatin ada qiloqan uluq qurbanliki bilən munasiwiti boluxi lazim. ■ **3:19** 1Pet. 4:6.

jan su arkilik qutkuzuldi. □ ■ 21 Mana bu «suoqa qemüldürüx»ning bexariti boloqan. Əmdi qemüldürüx — bədənning kirdin tazilinixi əməs, bəlki adəmning pak wijdan bilən Əysa Məsihning tirildürülüxi arkilik Hudadin tiligən təlipi — bizni hazır qutkuzuwatidu □ ■ 22 (Məsih *tirilip* ərxkə qıqıp, pərixtilər, barlıq rohıy hokukdarlar wə küqlüklər Uningoqa bosunduruldi wə u Hudaning ong yenida turmaqta).■

□ 3:20 «...solap qoyuloqan bu rohlar burunkı zamanda, yəni Nuh pəyoqəmbərnıng künliridə, kemə yasiliwatqan məzgildə Huda səwrqanlık bilən kixilərnıng towa kılixini kütkinidə, Uningoqa itaətsizlik kıldi. Pəqət xu kemigə kirgən birqanqisi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkilik qutkuzuldi» — «solap qoyuloqan bu rohlar» toqrisida alimlarning ikki hil qarixi bar: (1) ular Nuh pəyoqəmbərnıng dəwridə kız-ayallaroqa nəps-xəhwət kıloqan pərixtilərnı kərsitidu («Yar.» 6:1-6ni wə izahatni, «2Pet.» 2:4-5, «Yəh.» 6-8ni kərüng); (2) Nuh pəyoqəmbər dəwridiki Hudaning səzigə kirmigən, rəhimini rət kılip topanda əlgən itaətsiz adəmlərnıng insaniy rohlırını kərsitidu. «Qoxumqə sez»imizdə bu ikki pikir wə toluk ayətnıng mənisi üstidə tohtilimiz. ■ 3:20 Yar. 6:3,14; 8:18; Mat. 24:37; Luqa 17:26; Rim. 2:4; 2Pet. 2:5. □ 3:21 «Mana bu «suoqa qemüldürüx»ning bexariti boloqan. Əmdi qemüldürüx — bədənning kirdin tazilinixi əməs, bəlki adəmning pak wijdan bilən Əysa Məsihning tirildürülüxi arkilik Hudadin tiligən təlipi — bizni hazır qutkuzuwatidu» — «adəmning pak wijdanıning ... Hudadin tiligən təlipi» degənnıng baxqa birhil tərjimisi «adəmning pak wijdan üqün... Hudadin tiligən təlipi». Bu ikki tərjimə, xundaqla bu muhım ayət oqruluk «qoxumqə sez»imizdə tohtilimiz. ■ 3:21 Ros. 2:38-39; Əf. 5:26; Kol.2:11-13 ■ 3:22 Əf. 1:20.

4

Huda yolida yaxax

¹ Əmdi Məsih tenidə azab-okubət qəkkənəkən, silərmu xundak iradə bilən özünqlarni qorallandurunglar. (qünki *Huda yolida* öz tenidə azab-okubət qəkkən kixi gunahtin kol üzgən bolidu; ■ ² undak kixi tenidə qaloqan hayatini yənə insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, bəlki Hudaning iradisigə muwapıq ötküzidu). ■ ³ Qünki künlirimizni yat əllik etikadsizlarning iradisigə əməl qilix bilən, yəni hərtürlük buzıqqilik-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, harakkəxlik, əyx-ixrət, məyhorluk wə yirginqlik butpərəslıklər iqidə ötküzginimiz əmdi kupayə qılar! □ ■ ⁴ Bu ixlarda ular silərnıng ularoqə həmrəh bolup xundak iplaslıkqə yügürmigənlikınglaroqə əjəblıniq, silərni həkərətliməktə. ⁵ Ular haman həm tiriklərni wə ölgənlərni sorak qilixkə təyyar Turıqıoıoqə

■ **4:1** Rim. 6:7; İbr. 12:1. ■ **4:2** Rim. 14:7; 2Kor. 5:15; Gal. 2:20; Əf. 4:24; 1Tes. 5:10; İbr. 9:14.

□ **4:3** «**Qünki künlirimizni yat əllik etikadsizlarning iradisigə əməl qilix bilən...**» — «yat əllik etikadsizlər» grek tilida «yat əlliklər» yaki «taipilər» degən birlə söz bilən ipadilıniq. İnjil dəwri kəlgüqə Yəhudiylərdin baxkə pütkül dunyadikilər («yat əllər») degüdək butpərəs idi; xungə muxu yərdə Petrus bu ibarə bilən «butpərəs kapırlar»ni kərsitidu. Petrusning bu hetining əslidiki okırmənliri, xübhısizki, muxundak adəmlərdin idi. «**hərtürlük buzıqqilik-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, harakkəxlik, əyx-ixrət, məyhorluk wə yirginqlik butpərəslıklər iqidə ötküzginimiz əmdi kupayə qılar!**» — «kupayə qılar!» — Bu intayin kinayilik, həjwiq gəp, əlwəttə. ■ **4:3** Əf. 4:17.

hesab bərməy qalmaydu. □ ⁶ Xunga dəl xu səwəbtin, ölgənlər əttə yaxawatқан insanlar soraq kılınıdıoqandək soraq kılınıp, Hudaqə nisbətən rohta yaxısun dəp, ularoqımu hux həwər yətküzülgən. □ ■

Hudaning sadıq hizmətqisi

⁷ Əmdi barlıq ixlarning ahirlixidioqan küni yeqinlaxmaqta; xunga, salmaq bolunglar wə dua kılıxqa səgək turunglar. ■ ⁸ Ləkin həmmidin muhimi, bir-biringlaroqə kızıqin mehir-muhəbbəttə turuweringlar. Qünki «mehir-muhəbbət nuroqunlioqan gunahlarıni yapar». □ ■ ⁹ Bir-biringlardin aqrınmay əzara mehmandost bolunglar. ■ ¹⁰ Huda tərıpidin hərbinglaroqə ata kılınıoqan iltıpatka binaən, uning hərtərəplik mehiri-xəpkitini kixilərgə

□ **4:5** «**ular həman həm tiriklərni wə ölgənlərni soraq kılıxqa təyyar Turuquqıoqə hesab bərməy qalmaydu**» — «sraq kılıxqa təyyar Turuquqi» Məsihni kersitidu. □ **4:6** «**Xunga dəl xu səwəbtin, ölgənlər əttə yaxawatқан insanlar soraq kılınıdıoqandək soraq kılınıp, Hudaqə nisbətən rohta yaxısun dəp, ularoqımu hux həwər yətküzülgən**» — «hux həwər» — Mukəddəs Kitabta Məsihning əlümi wə tirilixidin boluqan nijat toqruluk, əlwəttə. Bu ayət toqruluk nuroqun pikirlər bar. «Koxumqə sız»imızdə bularni bayan kılimiz. ■ **4:6** Yh. 5:25; 1Pet. 3:19. ■ **4:7** Luqa 21:34; 1Yuha. 2:18. □ **4:8** «**mehir-muhəbbət nuroqunlioqan gunahlarıni yapar**» — bu sızlər Təwrattiki Sulaymanning «pənd-nəsihətlər»i din, «Pənd.» 10:12din elinoqan. Mənisi, xübhisizki, həm baxkılarning gunahlırini kəqürüm kılıx həm mumkin bolsa baxkıləroqə yaymaslıkni əz iqigə alidu. ■ **4:8** Pənd. 10:12. ■ **4:9** Rim. 12:13; Fil. 2:14; İbr. 13:2.

yötküzidioqan yahxi oqojidarlar süpitidə, bu iltipat bilən bir-biringlaroqa hizmət qilinglar. ■

¹¹ Kim söz qilsa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yötküzgüqi süpitidə sözlisun. Kim baxqilaroqa hizmət qilsa, u Huda ata qiloqan küq-qudriti bilən hizmət qilsun. Xundak boloqanda, Huda həmmə ixta Əysa Məsih arkilik uluqlinidu. Barliq xan-xərəp wə küq-qudrət Uningoqa əbədil'əbədgiqə mənəuptur, amin! □ ■

Etikaq qilarning azab-oqubətkə səwr qilixi

¹² Səyümlüklirim, otluk sinakning bexinglaroqa qüxkənlikigə qarap, əjayib ixka yolukup qaldim, dəp həyran qalmanglar. ■ ¹³ Bəlki, Məsihning azab-oqubətligigə qandak ortaq boləqan bolsanglar, silər xundak xadlininglar. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan qilinoqinida, silərmu yayrap xadlinisilər. □ ¹⁴ Silər Məsihning nami tüpəylidin həkarətkə uqrisanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglaroqa qüxkən bolidu.

■ **4:10** Pənd. 3:28; Rim. 12:6; 2Kor. 8:11. □ **4:11** «**Kim söz qilsa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yötküzgüqi süpitidə sözlisun**» — «söz qilix» muxu yərdə, xübhisizki, jamaəttə sözləx, bolupmu təlim berixni kərsitixi mumkin. ■ **4:11** Yər. 23:22. ■ **4:12** Yər. 48:10; 1Kor. 3:13; 1Pet. 1:7. □ **4:13** «**Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan qilinoqinida, silərmu yayrap xadlinisilər**» — «Uning xan-xəripi ayan qilinoqinida»: — demək, Məsih kayta kəlginidə.

□ ■ 15 Aranglardin birining azab-okubət qekixi hərgizmu kətil, oşri, rəzil yaki qepiloqak bolux səwəbidin bolmisun. 16 Birəq qəkkən azab-okubiti «Məsihiy» dəp ataloqanlıki səwəbidin bolsa, u buningdin nomus kilmisun; əksiqə, muxu nam *bilən ataloqanlıki* üqün Hudaşə mədhiyə okusun. □ 17 Qünki sorəqning baxlinidoqan wəkti-saiti kəldi; sorəq aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u həlda Hudaning hux həwirigə kulaq salmioqanlarning əkiwiti nemə bolar? □ ■ 18 *Dəl muqəddəs yazmilarda yeziloşinidək:* —

«Əgər həkqaniylarning kütquzuluxi təs bolsa, İhlassizlar həm gunəhkarlarning əkiwiti

---

□ 4:14 **«Silər Məsihning nami tşpəylidin həkarətke uqrisanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglarşə qşxkən bolidu»** — «Yəx.» 11:2ni kərüng. Bəzi kona kəqürmiliridə «Ular təripidin uningoşə kupurluk kşlinidu, lekin silərninğ təripinglardin uluşqlinidu» dəp kşxulidu. ■ 4:14 Mat. 5:10; 1Pet. 2:20; 3:14. □ 4:16 **«Birəq qəkkən azab-okubiti «Məsihiy» dəp ataloqanlıki səwəbidin bolsa, u buningdin nomus kilmisun; əksiqə, muxu nam bilən ataloqanlıki üqün Hudaşə mədhiyə okusun»** — «Məsihiy» grek tilida «Hristiyan». «Məsih» grek tilida «Hristos» dəp ipadilididu. □ 4:17 **«Qünki sorəqning baxlinidoqan wəkti-saiti kəldi; sorəq aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu»** — xşbhşisizki, rosul Petrus yukirida tiləşə aloqan azab-okubətlər wə sinaxlar Hudaning əz ailisidikilərgə nisbətən birhil sorəqning baxlinixi yaki tərbiyə bolup, kəmqiliklirimizni oşuq kşlidoşan sinaxlar, dəp həşablioşili bolidu. ■ 4:17 Yər. 25:29; Luşə 10:12; 23:31.

qandak bolar?» □ ■

¹⁹ Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-
oqubət qəkkənlər yahxi əməllərnı dawam kılıp,
jenını wədisidə turıdıoqan Yaratquqıoqa amanət
kılıp tapxursun. □

5

Aksakallar wə yaxlaroqa kılınioqan nəsihət

¹ Əmdi mən aranglardiki aksakallardın
(Məsihnıng azab-oqubətlirınıng guwahqısı,
namayan kılınıdıoqan xan-xərəpkə nesip
boloquqi wə silərgə ohxax bir aksakal süpitidə)
xuni ətünimənki, □ ² — Hudaning silərnıng
aranglardiki padisini obdan bekinglər; ularoqa
yetəkqilik hizmitidə bolup, uni məjburən
əməs, bəlki ihtiyarən zimminglaroqa elinglər;

□ **4:18 «Əgər həkkaniylarning kutkuzuluxı təs bolsa, ihlassızlar həm gunahkarlarning aqiwiti qandak bolar?»** — Təwrat «Pənd.» 11:13, LXX grekqə tərjimisidin elinoqan. Grek tilida «Ihlassızlar həm gunahkarlar nədə körünüdu?!» degən sözlər bilən ipadilınıdu. ■ **4:18** Pənd. 11:31. □ **4:19 «... Hudaning iradisi bilən azab-oqubət qəkkənlər yahxi əməllərnı dawam kılıp, jenını wədisidə turıdıoqan Yaratquqıoqa amanət kılıp tapxursun»** — «wədisida turıdıoqan Yaratquqi» degən ibarə intayın əhmiyyətlik. «Qoxumqə söz»imızdə unıng üstidə azraq tohtilimiz.

□ **5:1 «Məsihnıng azab-oqubətlirınıng guwahqısı, namayan kılınıdıoqan xan-xərəpkə nesip boloquqi wə silərgə ohxax bir aksakal süpitidə...»** — «namayan kılınıdıoqan xan-xərəp» degənlik Məsihnıng qayıtip kelixidə namayan bolıdıoqan xan-xərəp.

pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallıq bilən kilinglar. □ ■ 3 Hudaning padisiya oşojining öz təallukatlıriya bolşinidək bolmay, bəlki ularya ülgə bolunglar. □ ■ 4 Xundak kilsanglar, Bax Padiqi axkarə bolşanda, mənggü tozumas xan-xərəp tajiya erixisilər. □ ■

5 Əy yaxlar, qonglarə boysununglar. Xuningdək, həmminglar bir-biringlarə nisbətən kiqik peillikni üstunglarə

□ 5:2 «**Hudaning silərning aranglardiki padisini obdan bekinglar**» — «Hudaning ... padisi» jamaət, əlwəttə. «**ularya yetəkqilik hizmitidə bolup, uni məjburən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglarə elinglar**» — «ularya yetəkqilik hizmitidə bolup...» — bəzi kona kəqürmilərdə «Hudaşya qarap ularya yetəkqilik hizmitidə bolup...» deyilidu. «**pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallıq bilən kilinglar**» — «pul-dunya üqün əməs» degənlik Petrusning əyni səzliri: — «haramdin bolşan pul üqün əməs» — Petrusning muxu səzlər bilən kərsətkini: «pul adəmnı qoşum gunahkar kılıdu» degənlik əməs, qünki hər birimiz pulni ixlitiximiz kerək; uning kərsətkini, xübhşizki, pulning dər wəqə adəmnı gunahkar kılıx hətiri bardur. Pulning əzi əslidə gunahning dunyada pəyda bolşanlığıdin pəyda bolşan; gunah bolmisa pul bolalmaytti; xu tərəptinmu «haramdin bolşan». ■ 5:2 Ros. 20:28; 1Tim. 3:3; Tit. 1:7.

□ 5:3 «**Hudaning padisiya oşojining öz təallukatlıriya bolşinidək bolmay, bəlki ularya ülgə bolunglar**» — yaki «əzigə amanət kilingonlarə (jamaəttikilərgə, demək) əzi bəg əzi han boluwalmay, bəlki ularya ülgə bolunglar». ■ 5:3 2Kor. 1:24; Fil. 3:17; 1Tim. 4:12; Tit. 2:7. □ 5:4

«**Bax Padiqi kaytip axkarə bolşanda**» — Rəb Əysa kaytip kəlgəndə. «**mənggü tozumas xan-xərəp tajiya erixisilər**» — grek «Olimpik» musabiqisidə oşaliblarə gül-giyahın erülgən taj in'am kilingatti. Bu bir kün iqidila tozup ketidşan taj, əlwəttə. ■ 5:4 Yəx. 40:11; Əz. 34:23; Yh. 10:11; 1Kor. 9:25; 1Br. 13:20; 2Tim. 4:8; Yaş. 1:12; 1Pet. 1:4; 2:25.

oriwelinglar. Qünki: «Huda təkəbburlarğa qarxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpkət kilidu». □ ■ 6 Özünqlarni Hudaning küdrətlik qoli astida təwən tutunglar. Xundak kilsanglar, waqti-saiti kəlgəndə Huda silərnı yukiri kətüridu; □ ■ 7 Barlıq oəm-kayıuliringlarnı Uning üstigə taxlap qoyunglar. Qünki U silərnıng oeminglarnı kilidu. ■

8 Özünqlarnı hoxyar wə səgək tutunglar. Qünki düxmininglar bolıqan İblis huddi hərkirəwatqan xirdək, yutküdək birsini izdəp qatrap yürməktə; ■ 9 silər etikadinglarda qıng turup uningğa qarxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki qerındaxliringlarmu ohxax azab-okubətlərnıng

---

□ 5:5 «Əy yaxlar, qonglarğa boysununqlar. Xuningdək, həmminglar bir-biringlarğa nisbətən kiqik peillikni üstünqlarğa oriwelinglar» — «qonglar» degənnıng baxqa birhil tərjimisi «aqsakallar». Lekin muxu yərdə «qonglar» yaqi «yaxanoqlar»ğa toqlra kelidu. «Huda təkəbburlarğa qarxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpkət kilidu» — «Pənd.» 3:34; «Yaq.» 4:6nimu kərüng. ■ 5:5 Pənd. 3:34; Rim. 12:10; Fil. 2:3; Yaq. 4:6. □ 5:6 «Özünqlarnı Hudaning küdrətlik qoli astida təwən tutunglar. Xundak kilsanglar, waqti-saiti kəlgəndə Huda silərnı yukiri kətüridu» — bunıng toluq mənisi bəlkim «Hudaning küdrətlik qoli üstünqlarğa tərbiyə berix üçün qüxkən bolsa, unıng astida təwən turunglar, özünqlarnı unıng astida təwən tutunglar». ■ 5:6 Ayup 22:29; Pənd. 29:23; Mat. 23:12; Luqa 14:11; Yaq. 4:10. ■ 5:7 Zəb. 55:22; Mat. 6:25; Luqa 12:22; 1Kor. 9:9; Fil. 4:6; İbr. 13:5; 1Tim. 6:8. ■ 5:8 Ayup 1:7; Luqa 22:31; 1Tes. 5:6; 1Pet. 1:13; 4:7.

tügixigüqə qidawatidu. □ ■ 10 Əmma silərni Məsih əysa arkilik Əzining mənngülük xan-xəripigə qakırojan, pütkül mehir-xəpkətning Igisi boləjan Huda azraqkinə wakıt azab-okubət qəkkininglardin keyin, Əzi silərni əsligə kəltürüp, dəs turozuzup, mustəhkəm wə uləja bekitilgəndək təwrənməs kılıdu. □ ■ 11 Uningəja *barlik* xan-xərəp wə küq-қudrət əbədil'əbəd mənsup boləjay, amin!□

Ahirki salam

12 Mən bu kişiqinə hətni yezip, özüm sadıq kərindixim dəp bilidəjan Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim. Uxbu hətni yeziximning məqsiti, silərgə jekiləx wə silərni

□ 5:9 «**Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki kərindaxliringlarmu ohxax azab-okubətləning tügixigüqə qidawatidu**» — «pütün dunyadiki kərindaxlar» degənlik həlkim (1) Yəhudiyə-Galiliyədə turuwatқан, öz yurtdaxliri tərpidin ziyankəxlikkə uqrawatқан Yəhudi kərindaxlarni; (2) «yat əllik kərindaxlar» — yat əllik butpərəslər arisida turuwatқан, ular tərpidin ziyankəxlikkə uqrawatқан Yəhudi əməs kərindaxlarni, yaki; (3) hər ikkisini kərsitidu. «... tügixigüqə qidawatidu» degən səz bu azab-okubətləning; (1) Hudaning məqsətlirigə, xundakla Əz mukəddəs bəndilirigə zərür ikənlikini wə; (2) qəklik ikənlikini kərsitidu. ■ 5:9 Əf. 4:27; Yaқ. 4:7. □ 5:10 «**Huda... Əzi silərni əsligə kəltürüp...**» — əsligə kəltürüp» yaki «qorallandurup» yaki «kamil kılıp...». «**(silərni) ... uləja bekitilgəndək təwrənməs kılıx**» — grek tilida bir peil bilənla ipadiliniду. ■ 5:10 İbr. 10:37; 1Pet. 1:6. □ 5:11 «**Uningəja barlik xan-xərəp wə küq-қudrət əbədil'əbəd mənsup boləjay, amin!**» — bəzi kona kəqürmilərdə pəqət «Uningəja barlik küq-қudrət əbədil'əbəd mənsup boləjay, amin!» deyilidu.

riq̄bətəndürüx, xundakla Hudaning həqiqiy mehir-xəpkitining ənə xundak ikənlikigə guwahlik berixtin ibarəttur. Bu mehir-xəpəttə qing turunglar.□

¹³ Silər bilən billə tallanoqan Babilda turuwatqan jamaət wə oqlum Markustin silərgə salam. □

¹⁴ Bir-biringlar bilən mehrıbanlarqə səyüxüp salamlixinglar.

Silərgə, yəni Məsihdə boləqan həmminglarəqə amanlik-hatirjəmlik yar boləqay!■

□ **5:12 «Mən bu qiskioqina hətni yezip, özüm sadik qerındixim dəp bilidioqan Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim»** — muxu Silwanus bəlkim əslidə rosul Pawlusning həmrahi wə hizmətdixi boləqan Silwanus idi (məsilən «Ros.» 16-17-bablarnı kərüng) «Silwanusning wasitisi bilən» — yəni mumkinçilik barki, uxbu hətni yezixqa Silwanus rosul Petrusqa katip boləqanıdi. **«Uxbu hətni yeziximning məqsiti, silərgə jekiləx wə silərnı riq̄bətəndürüx...»** — «jekiləx» wə «riq̄bətəndürüx» grek tilida bir peil bilənla ipadilinidu.

□ **5:13 «Silər bilən billə tallanoqan Babilda turuwatqan jamaət»** — bəzi tarixxunaslar «Babil» degənlikni həqiqiy (Əfrat dəryasi boyidiki) Babilon (Babil) xəhirini kərsitidu, dəp qaraydu. Yənə bəzilər «Babil»ni «Rim xəhirining etiqadqılar arisidiki məhpiy nami» dəp qaraydu — xu waqittiki etiqadqılar Rim xəhirini məhpiy halda Babil (qiriklixip kətkən «bu dunya»ning simwoli) dəp atioqan boluxi mumkin. Rosul Petrusning Babil xəhiridə boləqanlıki toqrisida tarihta məlumat yok wə uning Rim xəhiridə turəqanlıki toqruqluq ispat bar. **«jamaət»** — əslidiki grekqə tekistə — «turuwatqan qiz». Bu ibarə Rimdiki jamaətni kərsitixi mumkin. **«oqlum Markustin silərgə salam»** — «oqlum Markus» rosul Petrusning rohiy jəhəttiki oqli. Əməliyəttə Markus Petrusningki jiyən ukisi boluxi mumkin idi. ■ **5:14** Rim. 16:16; 1Kor. 16:20; 2Kor. 13:12; 1Tes. 5:26.

**Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
The Holy Bible in the Uyghur language, written in
Pinyin script**

Copyright   2010 Mukeddes Kalam - Uyghur Bible Translation Committee

Language: Uyghur tili (Uyghur)

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2021-09-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023

b6bd0959-14d2-5233-b340-6f210a8f13c5